

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse
ja Kultuuri
Organisatsioon

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

Infokiri nr 11
oktoober 2011

UNESCO sünnimused

UNESCO 36. peakonverents Pariisis

25.10.–10.11 toimub UNESCO 36. peakonverents, kus osalevat Eesti delegatsiooni juhivad Eesti suursaadik UNESCO juures Marten Kokk. Delegatsiooni kuuluvad kultuuriministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi, välisministeeriumi ning UNESCO ERK esindajad. 31. oktoobril esines suursaadik Kokk peakonverentsi plenaaristungil sõnavõtuga. Suursaadik Kokk rõhutas oma kõnes, et Eesti on UNESCO liige olnud juba 20 aastat ja selle aja jooksul on meie koostöö organisatsiooniga järjest tihedamaks muutunud. Eesti on viimastel aastatel kuulunud UNESCO valitsustevahelisse vaimse kultuuripärandi kaitse komiteesse ja on praegu maailmapärandi komitee liige. Selle peakonverentsi ajal kuulub Eesti esmakordselt juriidilise komitee koosseisu ja kandideerib järgmiseks neljaks aastaks UNESCO programmi „Inimene ja biosfäär“ rahvusvahelise koordinatsiooninõukogu liikmeks. Suursaadik Koka sõnul tähtsustab Eesti koostööd UNESCOga inimõiguste ja demokraatia kaitsel maailmas ning hariduse, kultuuripärandi ja teaduse edendamisel. Eesti tunnustab ka peadirektor Irina Bokova poolt läbiviidavaid reforme, mis muudavad UNESCO kaasaegsemaks ja tõhusamaks. Samuti rõhutas suursaadik, et Eesti peab tähtsaks UNESCO maailmapärandi komitee apoliitilisust.

Kahe aasta tagant toimuv peakonverents on UNESCO kõrgeim organ, mis kujundab organisatsiooni poliitika ning võtab vastu soovitusi, deklaratsioone ja konventsioone. Peakonverentsil valitakse esindajad täitevkoosseisu ja teistesse organisatsiooni valitavatesse organitesse, määratakse kindlaks järgmistele aastatele töösuunad, konkreetne programm ning eelarve. 2012–2013 programmi prioriteetseteks suundadeks on kestlik areng, rahukultuur, sooline võrdõiguslikkus, Aafrika, noored, programm „Haridus kõigile“ ja vähim arenenud riikide toetamine.

Suursaadik Marten Kokk UNESCO kõnepuldis

UNESCO noortefoorum

17.–20. 10 toimus Pariisis UNESCO noortefoorum, kus oli kohal delegaate 127 riigist üle maailma. Eestit esindas Martin Kirs Eesti noorteühenduste liidust. Foorumi põhiteemaks oli noorte tööpuudus ja noorte võimalused hakata ellu viima muutusi. Martin Kirs sõnul jääb meelde see, et maailma noored on palju ühtsemad ja muutustele avatumad kui praegused riigijuhid. Loodetavasti jääb selline üksmeel ja optimism püsima ka siis, kui need noored hakkavad realselt riike juhtima. Noortefoorumil võeti vastu resolutsioon, mida tutvustatakse peakonverentsi kõikides komisjonides. Resolutsiooni koostamisel jaotati delegaadid alguses teemade kaupa ning pärast regioonide kaupa. Neis töögruppides toimuski sisuline töö. Viimasel päeval toimus lõpphääletamine.

Martin Kirs tähtsustas ametliku programmi kõrval ka kogemust kohtuda ja suhelda erinevate noortega üle maailma. Pikemalt sai räägitud Hispaania, Soome, Singapuri ja Filipiinide delegaatidega noorte olukorrast neis riikides, noorte kaasamisest riigijuhtimisse ja muust.

ENL esindaja Martin Kirs UNESCO noortefoorumil

Piiriülese veemajanduse suvekool UNESCO toetusel

Peipsi Koostöö Keskus viib UNESCO osalusprogrammi toel ellu projekti “Valitsusväliste organisatsioonide kaasamine Ida-Euroopa, Kaukaasia ja Kesk-Aasia riikides veega seotud aastatuhande arengueesmärkide saavutamisse VVODE võrgustiku tugevdamise, suutlikkuse suurendamise ja säästva arengu hariduse kaudu”. Projekti raames toimus 14.–18. 08. piiriülese veemajanduse ja säästva arengu suvekool ja õppevisiit. Suvekool toimus Peipsiäärses Nina külas ning tõi kokku ligi 30 eksperti Eestist, Gruusiast, Moldovast, Venemaalt, Valgevenest, Ukrainast, Armeenias, Kõrgõzstanist ja Kasahstanist.

Suvekoolis esitlesid oma piirkonna veemajandusküsimusi näiteks Dnestri (Moldova-Ukraina), Chu-Talasi (Kõrgõzstan ja Kasahstan), Kura-Araksi (Armeenia- Aserbaidžaan-Gruusia) jõgedega tegelevate MTÜde ja riigiasutuste esindajad. Programmis oli ka õppevisiit Peipsi piirkonnas ja kohtumised Mustvee linnavalitsuses, keskkonnaametis, samuti mitmete Peipsi veemajandusega tegelevate Eesti ja Venemaa spetsialistidega.

UNESCO ERK
Pikk 2, 10123 Tallinn
Tel: 6 441431
Faks: 6 313757
unesco@unesco.ee
www.unesco.ee

Projekti raames valmib ka publikatsioon MTÜde osalemisest ja headest ettevõtmistest veega seotud aastatuhande arengueesmärkide täitmisel Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riikides.

UNESCO noortekonverents Austrias

22.–25. 09. kohtusid Viinis UNESCO rahvuslike komiteedega seotud noored Euroopast ja Põhja-Ameerikast. Noortekonverentsil, mille teemaks oli „Noorte osalus kohalikul tasandil“ osales üle viiekümne noore. Lisaks kolleegidele Euroopast oli pika tee ette võtnud ka Kanada esindus. Eestit esindas UNESCO ERK nõukoja liige Pille-Riin Raudsepp, kelle arvates oli üritus väga hästi korraldatud ning noored harukordselt töökad ja innukad. Jagati häid kogemusi koduriigi UNESCO rahvuslike komisjonide koostööst noortega, arutati uusi ideid ning oldi nõus näpistama lõunasöögi ajastki, et parima tulemuseni jõuda.

Ürituse lõpuks valmis dokument soovitustega edaspidiseks noortetöö korraldamiseks UNESCO raames. Dokumendis kirjeldati tausta, miks on taolisi ettepanekuid tarvis ning nenditi tõsiasja, et peale rahvusvahelise noortepäeva, mida alates 1985. aastast igal 12. augustil korraldatakse, pole muud rahvusvahelist kokkulepitut tegevust noorte kaasamiseks. Samas on UNESCO eesmärgiks noorte kaasamine, harimine ja arendamine.

Kõlavamate ideedena said dokumenti kirja UNESCO tutvustuskampaaniad koolides, noortekogu loomine rahvuslike komisjonide juurde ning erinevate noorteorganisatsioonide sidumine UNESCO tegevusega. Tehti ettepanekuid ka valitsustele ning UNESCO juhatusel noorte senisest paremaks kaasamiseks. Vormistatud dokument saadeti Pariisis toimunud UNESCO noortefoorumile.

Pille-Riin Raudsepp hindas saadud kogemust vägagi kasulikuks ning oli arvamisel, et paljud väljatoodud ideed on rakendatavad ka Eestis.

UNESCO noortekonverentsil osalejad

Ühendkoolide konverents Venemaal Hantõ-Mansiiskis

Mai lõpus toimus UNESCO ühendkoolide IV rahvusvaheline konverents Venemaal Siberi linnas Hantõ-Mansiiskis. Konverents kandis nime „Noored õpivad ja säilitavad loodus- ja kultuuripärandit maailma suurte jõgede piirkondades“. Üritusel osalesid Tallinna Pae Gümnaasiumi bioloogia ja geograafia õpetaja Olga Muravjova ja sama kooli 11.a klassi õpilane Angelina Knjazeva. Eesti delegatsioon tegi ettekande Eesti loodusest, kultuuripärandist ja ohtudest pärandi säilimisele. Konverentsi ajal toimusid õpilaste ja õpetajate ümarlauad, käidi muuseumites ja loodusretkedel Hantõ-Mansiiski piirkonnas. Angelina Knjazeva märkis, et Eestis, Venemaal, Moldovas, Prantsusmaal, Ukrainas, Poolas ja teistes riikides on looduse- ja kultuuripärandiga seotud sarnased probleemid, kuid nende lahendamine ja nendesse suhtumine on riigiti väga erinev. Õpetaja Olga Muravjova sõnul leidis konverentsi ajal kinnitust ammu tuntud asjaolu, et maailma ühes otsas tehtud otsused mõjutavad varem või hiljem kogu maailma.

Õpetajad ja õpilased Hantõ-Mansiiski konverentsil

UNESCO maailmapärandi noortelaager Rørosel

15.–26.08 toimus Norras Rørose linnas restaureerimislaager, mis tutvustas noortele maailmapärandit. Konkursi tulemusena valiti Eestit esindama Karmen Kaljula Pärnu Koidula gümnaasiumist. Osavõtjaid oli 18 riigist, enamasti igast riigist üks esindaja. Rørose gümnaasiumist oli ligi kaksikümmend osavõtjat. Røros on unikaalne puidust kaevanduslinn, mis on oma tööstuslikkuse, kultuuri ja arhitektuuri poolest Norras ainulaadne. Karmen Kaljula sõnul tehti noorte töölaagris viis päeva kohaliku omavalitsuse antud töid, nagu muldkatuse ehitamine, maastiku taastamine, vanemate majade ülevärvimine ja muuseumi-esise kaldtee taastamine. Kõik see toimus kogenud juhendajate käe all. Ülejäänud viiel päeval õpiti tundma nii linna kui ka selle lähiümbruse kultuuri ja ajalugu. Näiteks külastati kuulsa norra kirjaniku Johan Falkbergeti kodukohta ja teisigi kultuuriväärtuslikke paiku. Noored õbisid kohalikes peredes ning tänu sellele õppisid nad tundma ka norra perekondlikke traditsioone, söömis- ja harjumusi ning hobisid.

UNESCO ühendkoolide uue õppeaasta algus

23.09 toimus haridus- ja teadusministeeriumi Tallinna esinduses UNESCO ühendkoolide kooliaasta avakoosolek. 2011/2012 õppeaastal on UNESCO ühendkoolide võrgustikus 18 kooli. Kohtumisel kingiti koolidele pidulikult metallplaadid kooli seinale kinnitamiseks, mis tõendavad võrgustikku kuulumist. Lepiti kokku käesoleva õppeaasta suuremate ühistegevuste pidepunktid ning kavandati väiksemaid tegevusi. Arutati koostöö võimalusi inimõiguste keskuse ja arengukoostöö ümarlauaga. ÜRO simulatsiooni teemaks valiti nälg, pagulased ja naiste õigused ning see toimub Narva Soldino gümnaasiumis 2012. aasta märtsis. Õpilaste teaduskonverents toimub Alatskivi keskkoolis 11.–12.06.2012.

UNESCO ühendkoolid Vikerraadios

28.09. tutvustas Kaja Kärner Vikerraadios UNESCO ühendkoolide võrgustiku tegemisi saates „Reporteritund“. Tunniajases saates rääkisid õpetaja Pavel Alonov ja tema õpilane Jevgeni Tallinna Pae gümnaasiumist, õpetaja Ave Teder ja tema õpilane Silja Tallinna tehnikagümnaasiumist ja õpetaja Marko Ringo Tartu Raatuse gümnaasiumist. UNESCO ühendkoolide ajalugu ja tausta avas UNESCO ERK haridus- ja teadusprogrammide koordinaator Triin Terasmaa. Saadet saab kuulata: http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1645301

Eesti inimarengu aruanne

Eesti koostöö kogu esitles 5. septembril 2011 Eesti inimarengu aruannet (EIA) 2010/2011 „Inimarengu Balti rajad: muutuste kaks aastakümnet.“ See inimarengu aruanne on eriline, keskendudes Eesti kahekümne taasiseseisvumisaasta saavutustele ning võrdluspildile meie naabritega Lätis ja Leedus, Läänemere ümbruses ning Euroopa Liidus. Aruande eesmärgiks on anda otsustajatele ning avalikkusele ülevaatlisku ja võrdlevat infot Eesti arengu kohta pärast taasiseseisvumist. Aruandes esitletakse juhtivate teadlaste uurimistööde tulemusi, mis hõlmavad olulisi teemasid meie ühiskonnaelus, nagu elukvaliteet, demokraatia areng, hariduselu, rahvatervis, majanduselu areng, keelepoliitika, rahvastikuprotsessid ning inimeste hinnangud oma riigi arengutele.

UNESCO teemavaldkondadest on haridusvaldkond olulisim ja see on ka UNESCO ERKi tähelepanu keskpunktis kultuuriteemade kõrval. 2010 aastal alustas Eesti koostöö kogu, mille harta osaline on ka UNESCO ERK, koos haridusfoorumi ning haridus- ja teadusministeeriumiga uut katset kujundada haridusstrateegiat – elukestva õppe strateegiat. 2011. aasta juunis anti strateegia projekt üle haridus- ja teadusministrile. See dokument määratleb Eesti hariduse viis suurt väljakutset aastaks 2020. Eesti koostöö kogu nõukogu tööd juhivad UNESCO ERK peasekretär Marika Valk.

Vaimse kultuuripärandi töögrupi kohtumine Pariisis

12.-13. 09 toimus Pariisis valitsustevahelise vaimse kultuuripärandi töögrupi kohtumine, et arutada võimalusi vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kandetaotluste esitamise ja hindamise protseduuri tõhustamiseks. Kohal olid 64 riigi esindajad. Peamine probleem on selles, et süsteemi kandevõime ei vasta riikide suurele huvile esindusnimekirja ning ka konventsiooni teiste nimekirjade vastu (art 17, 18). Ei komitee, kandetaotluste eelhindamisega tegelev alakomitee ega sekretariaat ei suuda sellise taotluste hulgaga toime tulla. 31. märtsi seisuga oli registreeritud 214 taotlust, millest jõutakse aastaga läbi vaadata umbes neljandik. Osalejad leppisid kokku, et kandetaotluste eelhindamisega võiks alakomitee asemel tegeleda 6 NGOst ja 6 eksperdist koosnev nõuandev kogu, kes juba hindab konventsiooni teistesse nimekirjadesse esitatud taotlusi ja rahvusvahelise abi taotlusi, mis ületavad 25 000 USA dollarit. See oleks objektiivsem ja süsteemsem lähenemine, mis tagab otsuste võrreldavuse ühe tsükli jooksul. Suurem osa osalejaid leidis ka, et tuleb kokku leppida taotluste piirmääras, mida ühe tsükli jooksul on võimalik läbi vaadata, ja panna paika prioriteedid, mille alusel taotlusi läbi vaatama hakatakse. Piirmäära osas jäi kõlama arv 60, ehkki milleski kokku ei lepitud. Prioriteetide osas saavutati üksmeel selles, et eelis on piiriülestel taotlustel ja nende riikide taotlustel, kellel veel kandeid ei ole või on vähe. Rõhutati ka, et võimalusel peaks läbi vaatama vähemalt ühe taotluse igast riigist. Arutelu jätkub novembri lõpus toimival komitee istungil Indoneesias Balis. Eestit esindas Margit Siim UNESCO ERKist.

Eesti vaimse pärandi õhtu Pariisis

14. oktoobril toimus maailma kultuuride majas Pariisis Eesti vaimsele kultuuripärandile pühendatud õhtu. Esines leelokoor Kuldatsäuk, näidati lühifilme seto leelotraditsioonist ja Kihnu kultuuriruumist. Vaimse pärandi ümarlual võtsid sõna maailma kultuuride maja president Cherif Khaznadar, TÜ kultuuriteaduste professor ja UNESCO ERK nõukogu esimees dr Kristin Kuutma ning etnoloog ja soome-ugri keelte spetsialist dr Eva Toulouze.

Üritus toimus Eesti kultuurfestivali "Estonie tonique" raames, mis on seni suurim kultuurikoostöö projekt Eesti ja Prantsusmaa vahel. Festivali eesmärk on läbi kultuuri tutvustada Prantsusmaal Eesti riiki, et arendada kahepoolseid suhteid kultuurivaldkonnas ja laiemalt. Festivali rikkalikus programmis on esindatud pea kõik kultuurivaldkonnad, ligi poolesaja sündmuse raames astub üles enam kui 200 esinejat. Festival toimub Eesti ja Prantsuse kultuuri- ja välisministeeriumite koostöös, programmi viivad ellu Prantsuse Instituut ja Eesti suursaatkond Pariisis.

www.estonie-tonique.com

Eesti tegevused

KALENDER

25.10–10.11.2011

UNESCO peakonverents
Pariisis

7.11–9.11.2011

Maailmapärandi
konventsiooni
osalisriikide üldkogu
Pariisis

14.–16.11.2011

Antidopingu
konventsiooni
osalisriikide üldkogu
Pariisis

22.–29.11.2011

Vaimse kultuuripärandi
komitee istung
Indoneesias Bali linnas

5.–9.12.2011

Kultuurilise
mitmekesisuse
konventsiooni komitee
istung Pariisis

7.–10.12.2011

Balti- ja Põhjamaade
rahvuslike komisjonide
kohtumine Riias

12.–13.12.2011

Haagi konventsiooni
ja selle II protokolli
osalisriikide
üldkogu Pariisis

14.–16.12.2011

Haagi konventsiooni
II protokolli komitee
kohtumine Pariisis

Mis sobiks Eestist maailmapärandisse?

29. 09 toimus maailmapärandi komitee meeskonna väljasõiduistung, et arutada Eesti maailmapärandi ootenimekirja seisu. Eesti ootenimekirja kuuluvad Balti klint, puisniidud, Soomaa rahvuspark ja Kuressaare linnus. Narva linnavalitsus on teinud ettepaneku Narva-Ivangorodi kindlusansambli lülitamiseks ootenimekirja. Leiti, et Soomaa rahvusparki võiks ootenimekirjast välja arvata. Kuressaare linnuse taotlust võiks uuesti arutada aastal 2015, kui restaureerimistööd on lõpule jõudnud. Vaatamata Kuressaare linnuse olulisusele meie regioonis on uue taotluse esitamine põhjendatud vaid siis, kui koostatakse uus võrdlev analüüs teiste analoogsete paikadega, mis tõestaks linnuse erakordset ülemaailmset väärtust. Balti klindi taotlusega hetkel edasi minna pole kavas, kuid edaspidi võib lisanduda uusi argumente. Kõige suuremaks hinnati puisniitude potentsiaali, sest nii liigirikkaid kooslusi kui meie puisniitudel mujal pole ning need on meil üsna hästi uuritud ja kaitstud. Narva-Ivangorodi kindlusansambli osas leiti, et hetkel pole Narva linnuse ootenimekirja lisamine mitmel põhjusel otstarbekas: rahvusvaheliste põhimõtete järgi pole Narva linnus ehtne, kuna see on pärast sõda oletuslikult uhkemaks ehitatud, kui ta kunagi oli; Venemaa ootenimekirjas on 27 paika, mille seas Ivangorodi linnust ei ole, seega pole seni ka Vene poole ametlikku toetust ühistaotluse plaanile; mitme riigi ühisobjektid muudab keeruliseks ühtse kaitsekorralduskava nõue.

Teiste võimalike kandidaatide osas tõdeti, et looduspärandi poole pealt on mõtteid liikunud ka soode ja rabade, lindude rändeteede, rändrahnude ja meteoriidikraatrite ümber, kultuuripärandi valdkonnast on mainitud Tartu Ülikooli ansamblit, laululava, Karlovat, vesilennukite angaare, mõne majandi keskasulat, kuid põhjalikult läbi analüüsitud ettepanekuteni pole rohkem jõutud. Lähemalt saab lugeda Mart Kalmu ja Urve Sinijärve artiklist, mis ilmus 14. oktoobril ajalehes Postimees.

Maailmapärandi perioodiline aruandlus

18.–21.10 toimus Reykjavíkis Lääne-Euroopa, Põhjamaade ja Balti riikide maailmapärandi paikade kontaktisikute infokoosolek, kus arutati eelseisvat pärandipaikade perioodilist aruandlust. Kõik konventsiooniosalised peavad esitama iga kuue aasta tagant aruande konventsiooni rakendamise ja oma maailmapärandi paikade haldamise kohta. Perioodilise aruandluse mõtte on hinnata konventsiooni rakendamist ja seda, kas maailmapärandi paikade üleilmne väärtus on hoitud, samuti soodustada piirkondlikku koostööd. Eestis puudutab aruandlus lisaks konventsiooni riiklikule rakendamisele ka Tallinna vanalinna ja Struve meridiaanikaare rajatise ning seetõttu tuleb see koostada riigi ja pärandipaikade esindajate koostöös. Tähtaeg on 31. 07. 2013. Eestist osales Liina Jänes Tallinna kultuuriväärtuste ametist.

Tallinna vanalinna arengukava koostamine

Jätjub Tallinna vanalinna arengukava koostamine aastateks 2012-2021. 19. 08. toimus elukeskkonda käsitlev töötuba. Arutati hariduse, liikluskorralduse, keskkonna, kommunaalmajanduse ja turvalisusega seotud probleeme. 23.09. toimunud töötoas käsitleti ettevõtetus-, külastus- ja töökeskkonda vanalinnas. Ettekannetega esinesid Tallinna linnavalitsuse ametite juhid ja spetsialistid. Põhjaliku ülevaate vanalinna tsoneerimise kavast ja vajalikkusest esitas Tiina Mägi Kodulinna majast. Ettekannetele järgnesid arutelud, kus osalesid aktiivselt ka Vanalinna seltsi liikmed.

Jätkuvalt on võimalus tutvuda kõigi materjalide, ka ettekannete ja protokollidega ning esitada ettepanekuid vanalinna arengukava kohta. Seda saab teha kodulehekülje kaudu www.tallinn.ee/vanalinna-arengukava ja ka Vanalinna seltsi kodulehel www.vanalinnaselts.ee Tallinna vanalinna arengukava koostatakse laiapõhjalises koostöös, mida juhib UNESCO ERK peasekretär Marika Valk. Konsultandiks on Rivo Noorkõiv.

UNESCO/ISEDIC stipendium Eesti teadurile

Tallinna Tehnikaülikooli energeetikateaduskonna elektro-energeetika instituudi vanemteadur Jelena Shuvalova valiti UNESCO/ ISEDIC stipendiaadiks säästva- ja taastuvenergia valdkonnas. Stipendium sisaldab koolitust Moskvast, mis toimub 3.–28. oktoobril 2011.

Stipendiumi eesmärk on suurendada suutlikkust ja inimressursside arendamist säästva- ja taastuvenergia valdkonnas. Kandidaadid saavad valida järgmiste valdkondade vahel: energia ja kestlik areng; säästlik ja taastuv elektritootmine; energiaressursside ökoloogiline juhtimine; taastuvenergia.

UNESCO-ASCHBERG'i stipendiumid loovkunstnikele

Avatud on UNESCO-ASCHBERG'i stipendiumi 2012. aasta taotlusvoor. Need stipendiumid on mõeldud enesetäiendamiseks ja loometöök noortele kirjanikele, muusikutele ja visuaalkunstnikele (vanuses 23–35) erinevates loomemajades üle maailma.

Enamik stipendiume on kuuks kuni kolmeks, võimaldavad katta sõidu- ja elamiskulud ja pakuvad töötingimusi. Taotlus tuleb esitada otse stipendiumit pakkuvale partnerorganisatsioonile, kus tehakse eelvalik. Lõpliku otsuse stipendiumi eraldamise kohta teeb UNESCO stipendiumikomisjon. Taotluste esitamise tähtajad ja tingimused erinevad, kuid enamik tähtaegu jääb oktoobri lõppu või novembrisse. Huvilistel tuleks täpsema info saamiseks uurida selle stipendiumiprogrammi kodulehte <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/aschberg-bursaries-for-artists/2012-application/>

UNESCO ERK saab uue peasekretäri

Lepingu tähtaja möödumise tõttu toimus oktoobris konkurss UNESCO ERK peasekretäri ametikohale. UNESCO ERK nõukogu valis 17 kandidaadi seast peasekretäriks Kerli Gutmani, kes asub ametisse 1. jaanuaril 2012.

